

pokúšenie - Baleka: 1.biblický motív s *Adamom* a *Evou* v *rajskej záhrade*; počiatok ľudských dejín, ako ich sprostredkováva biblický text; *rajská záhrada* podľa niektorých vedcov kladená na územie *Mezopotámie* (pozri tzv. *valček pokúšenia*); pozri *sirény* (Wensleydalová); *Kristus a cudzoložnica*; *hriech prvotný*
2.v stredovekej *mágii*: ochranou proti pokúšením všetkého druhu boli *prstene* (Biedermann); pozri *bažant*

Becker v súvislosti s heslom *drozd*: drozd podobne ako *havran*, ale navyše s darom zvodného spevu, symbol *diablových* pokúšení; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; vták*

Malý lexikón biblie: skúška vernosti Bohu či bohom; veľa razy v mytológii (pozri *Filemon a Baukis*) a *kresťanstve* (pozri *Jób, Abraháмова obeť* a ď.); v prípade *Adama* a *Jóba* je pokúšiteľom *Satan*; v prípade *Abraháma* ukladá skúšku Boh; v *Novom zákone* diabol pokúša *Ježiša* a po 40 dňovom pôste na púšti ho vystavuje trojnásobnej skúške (premene kameňov na chleby, skok z veže chrámu a velebenie diabla); keď *Ježiš* odolal pokúšeniu, začal pôsobiť ako učiteľ; takéto príbehy nachádzame aj v životopisoch *Budhu, Zahraštru/Zoroastra* a *Mohameda*

Nový biblický slovník: dnešný význam slova pokúšenie je synonymom výrazu „niekoho zviest“; biblia však v primárnom význame používa termín pokúšenie vo význame „vystaviť skúške“; za takou skúškou (pokúšením) môže byť dobrá snaha vyskúšať alebo zlepšiť vlastnosti človeka, ale aj zlý zámer, ukázať jeho zlé vlastnosti alebo ho doviest k zlému správaniu; hebrejčina má preto pre slová pokúšenie rôzne výrazy a *Nový zákon* k nim používa rôzne ekvivalenty; v celom Písme sa stretávame s myšlienkou podrobovania človeka skúškam a za najrôznejších okolností; ľudia pokúšajú svojich blížnych tak, ako sa skúša zbraň; robia to preto, aby zistili a porovnali ich vlastnosti; skeptickí protivníci pokúšajú Krista, aby preverili jeho učenie, či nie je chybné alebo nepravé (*Marek 12,15*); chytajú ho za slová, aby ho pristihli pri protirečení (pozri *Peniaz dane*); žiadajú ho podať dôkazy o jeho schopnosti robiť zázraky a o tom, že je skutočným *mesiášom*, ktorého *Jahve* sľúbil židovskému národu (*Marek 8,11*); pred *večeroú Pána* ale aj inokedy majú ľudia skúmať sami seba, aby neboli namyslení na svoj duchovný stav a nemali o ňom príliš veľké ilúzie; kresťan zasa musí skúmať svoje „skutky“, čiže spôsob svojho života, aby nezišiel z cesty a neprišiel o dvojakú odmenu - spasenie (List apoštola Pavla Rímskym); ľudia svojím správaním skúšajú Boha, čím ho vyzývajú k tomu, aby dokázal pravdivosť svojich slov a dobrotivosť a spravodlivosť svojich ciest; pokúšanie Hospodina je dôkazom úplnej neucty a Boh ho zakazuje (*Deuteronomium 6,16; Matúš 4,7: Pokúšenie na púšti*); pri všetkých ťažkostiach má Boží ľud v tichej trpezlivosti a s dôverou čakať, až nastane čas a Boh mu pomôže, ako sľúbil (*Žalm 27,7-14; 37,7*); Boh preveruje svoj ľud a stavia ho do situácií, v ktorých sa preukáže jeho viera a oddanosť (*Genezis 22,1: Abrahámove obetovanie Izáka; Exodus 16,4: zoslanie manny Izraelitom po ich dlhom hladovaní na púšti*); týmito skúškami ho precisťuje tak, ako sa čistí kov v tavicikej peci (*Žalm 66,10*), učí ho trpezlivosti, buduje jeho kresťanský charakter a posilňuje jeho istotu, že Božia láska je s ním (*Genezis 22,15nn: Abrahámovi prináša anjel správu, že ho Boh zbavil ťažkej skúšky vernosti*); vernosťou v čase skúšky sa kresťania stanú v Božích očiach „osvedčenými“ (List Jakuba 1,12; 1List apoštola Pavla Korintským 11,19); Satan pokúša Boží ľud tým, že manipuluje okolnosťami, aby ho odlákal od Božej vôle (*Jób 1,12; 2,6*); *Nový zákon* ho pozná ako „pokúšiteľa“ (*Matúš 4,3*) a nezmieriteľného Božieho aj ľudského nepriateľa (*Zjavenie 12*); proti jeho nástrahám musí kresťania aktívne bojovať, alebo sa ich neustále snaží priviesť k pádu; Satan pokúša útrapami a bolesťou, zvädzaním na nesprávne uspokojovanie prirodzených potrieb alebo vyvolávaním pocitov sebauspokojenia, bezstarostnosti a sebaistoty (List apoštola Pavla Galatským 6,1); inokedy Satan Božiemu ľudu predkladá znetvorený obraz Boha a zahrnie ho falošnými predstavami o jeho pravde a vôli (*Genezis 3,1-5: pokúšanie Evy hadom*); novozákonné chápanie pokúšenia je neustále predkladanie skúšok, v ktorých si kresťan vyberá medzi dobrom a zlom; zlo prekladá Satan, ktorý sa tak stáva nástrojom Hospodina a jeho nepriateľom súčasne; aj keď pokúšenie nemôže bez Božej vôle človeka zlomiť, skutočné želanie robiť zlo nevychádza od Boha a ani na jeho príkaz (List Jakuba Ml. 1,12); túžba robiť zlo, páchať hriech vychádza výhradne z človeka; Kristus učil svojich učeníkov brániť sa tomuto pokúšeniu modlitbou (*Matúš 6,13*), bdiť a skúmať svoje túžby; pokúšenie nie je hriech, veď aj Kristus bol pokúšaný a zostal bez hriechu (List apoštola Pavla Židom 4,15); pokúšenie sa stáva hriechom až vtedy, keď sa človek zlu poddá a prijme ho

A. Dürer: Zvodné pokušenie alebo Sen doktora (medirytina, 1496-1500)

G. van Honthorst: Dôsledný filozof (1623)

M. Bazovký: Pokušenie (1936)

Pokušenie Adama a Evy - Prvotný hriech